

Εξοχότατε κ. Πρόεδρε, κ. Παπούλια

Τα τελευταία χρόνια, οι βιβλιοθήκες σε όλο τον κόσμο φαίνεται να αντιμετωπίζουν μία κρίση ταυτότητας. Η ραγδαία εξάπλωση του Διαδικτύου σε συνδυασμό με την αυξανόμενη δωρεάν πρόσβαση σε υλικό ψηφιακής μορφής, τις ωθούν προσωρινά στο περιθώριο. Όμως, η νέα εποχή αποτελεί μία πρωτοφανή πρόκληση για όλα τα πολιτιστικά ιδρύματα. Η συνεισφορά που μπορούν να έχουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του πολίτη είναι πιο φανερή από ποτέ. Οι Βιβλιοθήκες σε όλο τον κόσμο αναδιοργανώνονται για να καταφέρουν να εμπνεύσουν τους πολίτες και να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο, μεταξύ άλλων, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, στην προώθηση της δια βίου μάθησης και στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών.

Οι Ελληνικές Βιβλιοθήκες, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, δεν έχουν βρει, προς το παρόν, το βηματισμό τους. Δεν θα ήταν ίσως υπερβολή να πούμε ότι δεν έχουμε «κανονικές» βιβλιοθήκες στη χώρα μας. Όσο οδυνηρή μπορεί να είναι μία τέτοια διαπίστωση, άλλο τόσο μπορεί να είναι και λυτρωτική εάν συνοδεύεται από μία συντονισμένη δράση, που θα αφυπνίσει πολίτες και κρατική μηχανή. Δράση που θα βάλει τα θεμέλια για τη δημιουργία και την εξάπλωση κέντρων προώθησης της δημιουργικής έκφρασης και της καινοτομίας, χώρων δημιουργίας εμπειριών και στήριξης της φιλιαναγνωσίας, σταθμών κοινωνικής ενσωμάτωσης και διαδραστικών επαφών, υπηρεσιών που θα απολαμβάνουν οι πολίτες αυτής της χώρας σε όλη την επικράτεια.

Τι θα λέγαμε για μία βιβλιοθήκη κέντρο πολιτισμού και δημιουργικών δραστηριοτήτων, όπου σε μία γωνία της αίθουσας εκδηλώσεων κάνει πρόβες ένα νεανικό μουσικό συγκρότημα και σε ένα άλλο χώρο μία ομάδα παιδιών πειραματίζεται με ψηφιακά βίντεο και μπλόγκς. Όλα αυτά, παράλληλα με τις πιο παραδοσιακές υπηρεσίες, όπως είναι ο δανεισμός υλικού και η παροχή πληροφοριακών υπηρεσιών. Προς αυτή την κατεύθυνση εργάζεται τα τελευταία χρόνια με αξιοσημείωτη επιτυχία η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Βέροιας

Το μέγεθος του εγχειρήματος δεν προσφέρεται από μόνο του για εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων και εκπόνηση δράσεων για επέκταση νησίδων άριστης πρακτικής με πολλαπλασιαστικά οφέλη. Από την άλλη όμως το ίδιο το επίτευγμα με το εύρος των υπηρεσιών που έχουν αναπτυχθεί και την τεράστια απήχηση που έχει στην τοπική κοινωνία, στέκεται μπροστά μας και αναδεικνύει το σημαντικό ρόλο, την αξία των πολιτιστικών ιδρυμάτων στη βελτίωση της καθημερινής ζωής του πολίτη και τη συνεισφορά των στην κοινωνική συνοχή. Το πείραμα λοιπόν της Βέροιας άρχισε πλέον να προσλαμβάνει πιο στέρεα δομή. Δέκα χρόνια συνεχούς ανάπτυξης στο νέο ιδιόκτητο κτήριο από τον Ιούνιο του 1999 και άλλα δέκα προηγούμενα χρόνια αθόρυβης αλλά αποτελεσματικής οργάνωσης, σχεδιασμού, πειραματισμού και εξυπηρέτησης του κοινού προσδιορίζουν το πλαίσιο του έργου. Αδύνατον να ξεχασθεί φυσικά η καλή εικόνα οργανισμού που εξέπεμπε η βιβλιοθήκη αυτή από ιδρύσεώς της γεγονός που οφείλεται στη φιλοπονία και στην καλλιέργεια αυτών που την υπηρέτησαν. Περισσότερα από 24.230 ενεργά μέλη, πάνω από 215.000 δανεισμοί τεκμηρίων το 2008, πληθώρα εργαστηρίων και σεμιναρίων. 450 άτομα κατά μέσο όρο να την επισκέπτονται σε καθημερινή βάση με τον αριθμό να εξακοντίζεται στα 1110 τα Σάββατα και τις μέρες με

διευρυμένο ωράριο. Όλα αυτά μαζί συνθέτουν το πάζλ της φυσιογνωμίας της βιβλιοθήκης μας.

Η σύνθεση των χρηστών, ο απλός κόσμος, άνθρωποι με μεσαία και χαμηλή μόρφωση, κατά πλειοψηφία γυναίκες σε όλες τις ηλικίες, νοικοκυρές, άνεργοι, μικρά παιδιά και τα δύο τελευταία χρόνια, σταδιακά, μετανάστες από άλλες χώρες. Σε γενικές γραμμές, το κοινό μας αποτελούν οι πολίτες που δεν έχουν φωνή, δεν διεκδικούν και συνήθως είναι αυτοί που υποφέρουν σε περιόδους ύφεσης και κρίσης. Αυτοί οι άνθρωποι απολαμβάνουν τις υπηρεσίες μας, ακολουθώντας κανόνες πρωτόγνωρους για τα ελληνικά δεδομένα, με ευγένεια και συνέπεια.

Το πείραμα της Βιβλιοθήκης χρήζει περαιτέρω έρευνας σε βάθος, για να αναδειχθούν τα στοιχεία που πιθανόν να εξηγήσουν τη δυναμική της ανάπτυξης ενός οργανισμού χωρίς την ύπαρξη στέρεων υποδομών σε εθνικό επίπεδο. Η απλή απαρίθμηση βασικών παραμέτρων της δράσης ας θεωρηθεί ως αφετηρία προσέγγισης του όλου εγχειρήματος.: Ανάπτυξη οράματος, αποστολής και στόχων που υπηρετούν την καθημερινή λειτουργία του φορέα, ύπαρξη προσωπικού άριστα καταρτισμένου και εργαζόμενου με ενθουσιασμό και έφεση στη δημιουργία, αστείρευτη συνδρομή μιας μικρής ομάδας εθελοντών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους με κέφι και ευσυνειδησία. Δ.Σ. που εποπτεύει με σύνεση και λειτουργεί άψογα. Εμμονή στον πειραματισμό και την καινοτομία, που έχει ως αποτέλεσμα τη συμμετοχή από το 1994 σε 13 προγράμματα με απευθείας χρηματοδότηση από την Ε.Ε. Έχω την εντύπωση, ο μόνος δημόσιος φορέας αυτού του μεγέθους σε όλη την Ε.Ε. με τόσο υψηλό ποσοστό συμμετοχής σε διεθνείς δράσεις ερευνητικού χαρακτήρα. Ανάπτυξη ευρύτερων συνεργασιών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Προσήλωση στη χρήση των νέων τεχνολογιών και ενσωμάτωσή των στις λειτουργίες της βιβλιοθήκης .

Εξοχότατε κ. Πρόεδρε

Η Βιβλιοθήκη της Βέροιας πριν τέσσερα χρόνια περίπου, στο πλαίσιο του επαναπροσδιορισμού του σκοπού και των επί μέρους στόχων της προχώρησε σε μία στρατηγικής φύσης αλλαγή δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη υπηρεσιών για γονείς με μικρά παιδιά και εφήβους προωθώντας μεταξύ άλλων την φιλιαναγνωσία και τη δημιουργικότητα. Η διαμόρφωση χώρων που πρωτίστως θα συμβάλλουν στη δημιουργία εμπειριών αποτελεί τη βασική μας προτεραιότητα τα επόμενα χρόνια. Τα Μαγικά κουτιά αποτελούν την πρόταση της Βιβλιοθήκης για ένα χώρο συνάντησης, ανακάλυψης της γνώσης, ένα χώρο εργαστηρίων, που τα παιδιά μπορούν να ξεδιπλώνουν τη δημιουργικότητά τους και να αναπτύσσουν νέες δεξιότητες. Στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη της ιδέας εργάστηκαν μαζί μας άνθρωποι ευαίσθητοι στα μηνύματα των καιρών και έντονα δημιουργικοί. Κοινή αφετηρία ήταν ο στόχος να δημιουργήσουμε ένα χώρο που να προκαλεί και να προσκαλεί παιδιά και γονείς να εξερευνούν, να ανακαλύπτουν, να χαίρονται να μαθαίνουν και να απολαμβάνουν την περιπέτεια της ανάγνωσης, να διασκεδάζουν παίζοντας. Όλο το κτήριο της βιβλιοθήκης είναι ένα μεγάλο κουτί. “Ένα μαγικό κουτί που περιέχει μικρότερα, αυτά με τα παιδικά βιβλία, τα άλλα με τα μυθιστορήματα, τους ψηφιοποιημένους θησαυρούς αλλά και τα κουτιά με τις ψηφιακές βιοματικές ταινίες των μεταναστών. Τα Μαγικά κουτιά περιλαμβάνουν χώρο ειδικά διαμορφωμένο για παιδιά προσχολικής ηλικίας, εσοχές μουσικής απόλαυσης και παραμυθιών, βιβλία φυσικά, αλλά και οπτικοακουστικό υλικό, χώρο για εργαστήρια και εφαρμογές νέων τεχνολογιών, που υποστηρίζουν τη διαδραστικότητα, τη συνεργασία και αναπτύσσουν πάνω από όλα την περιέργεια των παιδιών.

Για περισσότερο από ένα χρόνο αναπτύχθηκε ένας γόνιμος διάλογος, εντυπωσιακός στις αλλαγές και στις μετεξελίξεις των αρχικών ιδεών, απίστευτα δημιουργικός. “Υστερα ήρθε η αποδοχή της πρότασης για χρηματοδότηση από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να επιμείνω στο κύρος και την αξία του ιδρύματός. Η πρόσφατη μεγάλη δωρεά για τη δημιουργία ενός Κέντρου Πολιτισμού που περιλαμβάνει και τη Νέα Εθνική Βιβλιοθήκη αποτελεί από παράδειγμα της σημασίας που δίνει το ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. Θα ήθελα να επισημάνω την εξαιρετική συνεργασία και τη συνεχή υποστήριξη και ενθάρρυνση που είχαμε δύο ολόκληρα χρόνια, ώστε να μείνουμε απερίσπαστοι να αφοσιωθούμε στο δημιουργικό κομμάτι του όλου έργου και να το ολοκληρώσουμε με τον αρτιότερο δυνατό τρόπο. Θέλω να ευχαριστήσω ειδικότερα δύο ανθρώπους από το Ίδρυμα, τον κ. Γιώργο Μιχαλακόπουλο και την κ. Ελένη Αγουρίδη για την άψογη αυτή συνεργασία. Τα Μαγικά Κουτιά άρχισαν την πειραματική τους λειτουργία στις 22 Δεκεμβρίου του 2008. “Ήδη στους τρεις πρώτους μήνες αναδεικνύονται πόλος έλξης για εκατοντάδες παιδιά και γονείς. Τα Μαγικά Κουτιά πετούν επίσης μακριά και στις 14 Ιουνίου θα γίνει η παρουσίασή τους στην πόλη Άαρχους της Δανίας, σε ένα από τα μεγαλύτερα συνέδρια στο χώρο των πολιτιστικών ιδρυμάτων, με ομιλητές από όλο τον κόσμο.

Εξοχότατε κ. Πρόεδρε,

Με την παρουσία σας εδώ σήμερα έρχεστε να ολοκληρώσετε και να επιβραβεύσετε με ιδανικό τρόπο μία επίπονη, επίμονη και δημιουργική προσπάθεια ανθρώπων που εργάζονται σ' αυτόν τον φορέα επί χρόνια.

Πλέον τούτου, η παρουσία σας εδώ αποτελεί προτροπή για να προσπαθήσουμε όλοι μαζί να απομακρύνουμε τα εμπόδια στη δημιουργικότητα, όπως είναι η μετριότητα, η έλλειψη ανεκτικότητας, η χαλαρότητα, η φτώχεια, τα χαμηλής ποιότητας σχολεία, η κοινωνική και περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Με την παρουσία σας εδώ επίσης δίνετε χώρο στα όνειρα, τις προσδοκίες των παιδιών και αναδεικνύετε με τον πιο γνήσιο τρόπο την ανάγκη να εξασφαλίσουμε σε κάθε άτομο και ιδιαίτερα στα παιδιά το δικαίωμα στη δημιουργικότητα. Σήμερα μπορώ να σας εκμυστηρευθώ ειλικρινά και οφείλω αυτή τη σκέψη στη δική σας απόφαση να μας τιμήσετε με τον ερχομό σας στα μαγικά κουτιά της Βιβλιοθήκης, μπορώ να ομολογήσω ότι θα ήθελα να αξιωθώ να ακούσω ότι αυτή η πόλη είναι, ή θα γίνει, όχι μόνο η πόλη του βιβλίου ή η πόλη των βιβλιοθηκών που πολλοί άνθρωποι τη θεωρούν ήδη αλλά η πόλη των παιδιών.

Εκ μέρους όλου του προσωπικού σας ευχαριστώ θερμά και σας διαβεβαιώνω ότι θα συνεχίσουμε την προσπάθεια που κάνουμε με την ίδια θέρμη και ζήλο παρά τα όσα εμπόδια και προβλήματα αντιμετωπίζουμε.